

НАТАЛІЯ НАБΟКОВА

**БОРИС ЛЯТОШИНСЬКИЙ В ПРОЕКТАХ
КУЛЬТУРНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ
ПОСОЛЬСТВА УКРАЇНИ У ФРАНЦІЇ**

У статті розглядається знаменна подія в рамках культурної програми «Золоті сторінки української музики», яку ініціював директор Культурно-інформаційного центру Посольства України у Франції Олег Яценківський. Вона описує камерний концерт, який відбувся у Парижі 10 травня 2013 року в Парижі, в Культурно-інформаційному центрі. Концерт був присвячений уславленому композиторові Борису Лятошинському, класику української музики ХХ століття. Його велична постать вважається найголовнішою у сучасній українській музиці, і він справедливо входить у сузір'я найвидатніших симфоністів ХХ століття, його твори поступово стають елітною європейською класикою. Вокальні та фортепіанні твори прозвучали у виконанні народного артиста України, професора Національної музичної академії України ім. Чайковського Валерія Буймистера (баритон) і лауреата міжнародних конкурсів, кандидата мистецтвознавства, доцента Національної музичної академії імені Чайковського Андрія Кутасевича (фортепіано). Основні віхи життєвого та творчого шляху композитора були охарактеризовані Маріаною Копицею-Карабиць – професором НМАУ ім. Чайковського. У своїй композиторсько-філософській праці композитор спирався на парадигму часу як на метафізичну частину виміру Вічності. Ранній період Б. Лятошинського був представлений баладою для фортепіано, тв. 24 (1929), та двома піснями на вірші Г. Гейне, тв. 5 (1922). У цих композиціях майстер відобразив характерний для перших десятиліть ХХ століття модерністський композиторський напрям. Творча зрілість Б. Лятошинського пов'язана з роками Другої світової війни. У той час був остаточно сформований оригінальний індивідуальний стиль художника, який зумів об'єднати інноваційні та традиційні елементи музичної мови в гармонійному синтезі. Цей період був представлений двома циклами – П'ять пісень за словами І. Франка, тв. 31 (1940) та П'ять прелюдій для фортепіано, тв. 44 (1942–1943).

Ключові слова: Культурно-інформаційний центр Посольства України у Франції, Борис Лятошинський, «Золоті сторінки української музики», романси, прелюдії, стиль композитора, виконавці.

У Парижі відбувся знаковий захід, присвячений пам'яті Бориса Лятошинського. Варто окреслити цю ситуацію, а також умови, які сприяли здійсненню цього задуму. Культура – це важливий напрям у міжнародних відносинах, її роль в дипломатії посідає значне місце, адже діалог культур може здійснити вагомий внесок у піднесення престижу держави. Керуючись цим, директор Культурно-інформаційного центру Посольства України у Франції Олег Яценківський формував його діяльність, тому протягом 2010–2014 років культурна складова Посольства набула особливого значення в міждержавних відносинах і в багатосторонньому культурному діалозі. Це було зумовлено складними політичними процесами в Україні, тому культурні проекти стали чи не єдиним містком, так званою «м'якою силою», яка допомагала підтримувати й покращувати відносини між державами, вирішувати питання, складні для розгляду на політичному чи економічному рівнях. Експансія України через культуру на Захід, особливо в світову культурну Мекку, якою був, є і буде Париж, конче необхідна для підйому національного престижу, збільшення авторитету державної суб'єктності і для створення самобутнього національного образу країни. У реаліях швидкої трансформації світу важливо декларувати свої досягнення потужними культурними проектами, особливо це стосується творчості українських композиторів ХХ століття, бо тривалий час внаслідок карколомних історичних подій вони були закриті для Заходу і ніби випали з процесу творення світового культурологічного простору. Акцент у культурологічній складовій дипломатичної місії у Франції ставився на концертну діяльність найкращих представників музичного світу України.

Культурно-мистецькі акції української дипломатії у Франції протягом цього періоду за активної участі і підтримки директора Культурно-інформаційного центру Посольства забезпечували результативний вплив Української держави на формування її позитивного іміджу, поширення українського культурного продукту в країні перебування і вшанування наших здобу-

тків. Щоб цінувати – треба спершу знати, а щоб знати – треба пропагувати: виконувати, розказувати, дискутувати.

Культурно-інформаційний центр працює у Франції, починаючи з 2004 року, його приміщення було придбано того ж року за сприяння колишнього Посла України у Франції Юрія Сергєєва. Завдяки імпозантній триповерховій будівлі, у так званому золотому трикутнику Парижа, в оточенні архітектурних будівель часів префекта барона Османа, культурна складова української дипломатії здобула потужну основу для проведення фестивалів, виставок, кінопоказів, конкурсів, конференцій, експозицій у межах «Українських сезонів». Це масштабні довготривалі проекти, серед яких чи не найголовнішим і найпопулярнішим серед французької публіки став проект «Золоті сторінки української музики», в якому брали участь народні, заслужені артисти України, талановиті молоді виконавці, композитори, музикознавці майже з усіх регіонів України, зокрема і з Криму, напередодні його окупації. Натхненником цього проекту, задуманих за зразком відомих Дягільєвських сезонів, була доктор мистецтвознавства, професор Національної Академії імені П. І. Чайковського Маріанна Копиця. Його мета – промоція найкращих здобутків українського класичного музичного мистецтва.

Знаковою подією під час проведення «Золотих сторінок української музики» став камерний концерт 10 травня 2013 року, присвячений творчості класика української музики ХХ століття Бориса Лятошинського. Виконавці – професор НМАУ ім. П. І. Чайковського Валерій Буймистер (баритон) і лауреат міжнародних конкурсів, кандидат мистецтвознавства, доцент НМАУ ім. П. І. Чайковського Андрій Кутасевич (фортепіано). М. Копиця охарактеризувала основні віхи життєвого і творчого шляху композитора, якого справедливо вважають одним із найвизначніших симфоністів ХХ століття, розповіла про твори, які звучали того вечора. Важливі моменти його трагічної композиторської долі були донесені до слухачів. Його життя та творчій шлях розвивалися в драматичний час, коли українська музика не могла самостійно вийти на європейську та світову сцену. Він писав в одному із

своїх листів: «Як композитор я вже мертвий і коли воскресну – не знаю». Його велична постать вважається постаттю номер один у сучасній українській музиці, а його твори поступово стають елітною європейською класикою, адже його симфонії мають всесвітнє значення. У своїй композиторсько-філософській творчості він звертається до парадигми часу як до метафізичної частки Вічності, до світоглядної призми людини, яка намагається зрозуміти причинність вселенської деградації. Його музика трагедійна, дуже складна, дуже інтелектуальна, дуже символічна.

Ранній період творчості Б. Лятошинського був представлений баладою для фортепіано, тв. 24 (1929), та двома солоспівами на вірші Г. Гейне для голосу з фортепіано, тв. 5 (1922) – «Стародавня пісня» («Був цар, його серце схололо») та «Приснився мені срібний місяць вночі». У цих композиціях майстра відбилися характерні для перших десятиліть ХХ століття пошуки оновлення музично-виражальних засобів, зокрема вихід за межі традиційної тональної ладової системи та традиційних засад метро-ритмічної організації музичного процесу.

Епічним розмахом відзначається фортепіанна балада композитора. Грізні й суворі образи чергуються в ній із примарно-фантастичними. Напевно, на створення цієї п'єси митця надихнув давній літературний сюжет, водночас у її музиці відчувається й відгомін бурхливих історичних подій початку ХХ ст. Фортепіанна балада композитора у досконалому виконанні А. Кутасевича захопила слухачів своїм драматизмом, який виражав бурхливі історичні події початку ХХ століття. Виконавець інтерпретував баладу як драматичну поему, наголошуючи на гострих колізіях музичного дійства.

У вокальному диптиху на слова Г. Гейне підкреслено контраст епічного й ліричного мотивів, твори полонили аудиторію різноманітністю і насиченістю почуттів, а ліричний супровід фортепіано посилив це враження. Самобутній гармонічний колорит цього мікроциклу привертає особливу увагу через відсутність у ньому яскраво вираженої мелодики пісенного типу. Перший солоспів являє собою оповідь-

легенду від третьої особи, другий – сповідь від першої особи. Виконавці підкреслили контраст епічного та ліричного начал у двох частинах диптиха, увиразнюючи їх характери і сприяючи тим єдності циклу. У першому солоспіві емоційно стриманий, дещо відсторонений спів був поєднаний з аскетичним акомпанементом – у такий спосіб музиканти відтворили архаїчну ауру оповідання. У другому солоспіві інтонації вокаліста наповнилися схвильованістю, підтриманою акомпанементом піаніста.

Ці ранні твори Б. Лятошинського яскраво показали зародження його модерністської композиторської техніки і новітнє світосприйняття, в них він вдало поєднав традиційне з новим – модерним. Стиль Б. Лятошинського став зразком українського варіанту експресіонізму та символізму.

Творча зрілість Б. Лятошинського припала на роки Другої світової війни. У той час остаточно сформувався самотній індивідуальний стиль митця, якому вдалось поєднати новаторські та традиційні елементи музичної мови в гармонійному синтезі. Із творів означеного періоду прозвучали два цикли – П'ять солоспівів на слова І. Франка для голосу з фортепіано, тв. 31 (1940) та П'ять прелюдій для фортепіано, тв. 44 (1942–1943). У воєнні роки творчість майстра набула яскравіших національних рис: перебуваючи в евакуації в Росії – у Саратові – митець гостро відчував ностальгію за рідною Україною.

Чи не найкращі рядки одухотвореної, глибоко самотньої лірики класика української літератури І. Франка були достойно втілені у вокальному циклі Б. Лятошинського, тв. 31, який являє собою п'ять мініатюр – монологів ліричного героя. Перший номер циклу – «Твої очі як те море» – уводить слухача у світ високих почуттів. Тиха наспівна мелодія вокальної партії летить на тлі мерехтливих фігурацій фортепіанного акомпанементу. Перлиною циклу є другий солоспів – «Чого являєшся мені у сні?», – у якому композитор виявив неабияку майстерність звукопису, створивши образ видіння, то хисткого й невловимого, то яснішого й виразнішого. Драматургічним центром і кульмінацією циклу є роз-

горнутий третій номер – «Безмежнеє поле в сніжному завої», – у якому відображено трагічний надлам у душі героя. У цьому полотні з особливою силою виявився психологізм композитора, якому вдалось поєднати картину широкого простору і руху вершника на коні з відчуттям відчаю та спустошеності. Четвертий номер циклу – «Чому не смієшся ніколи» – повертає слухача у сферу ліричних переживань. Пісенні інтонації вокаліста доповнюються в цьому романсі схвильованою речитативністю. В останньому, п'ятому номері – «Не минай з погордою» – відображено гіркоту нерозділеного кохання. У цьому своєрідному епілозі циклу речитативні інтонації беруть гору над пісненими, надаючи співацькій партії рис мелодекламації. Відтворюючи образний світ циклу солоспівів, виконавці підкреслили душевний щем, яким просякнуті всі п'ять номерів. Для передачі різних емоційних відтінків співак використав багату тембродинамічну палітру свого голосу і майстерність у нюансуванні звуку, а піаніст за допомогою чутливого туше відтворив широкий спектр імпресіоністичних барв інструментальної партії з її колоритними сонорними ефектами.

Відомо, що Валерій Григорович Буймистер, здобутки якого в царині вокального мистецтва мають дивовижні масштаби, бо його таланту підвладні найскладніші твори, неперевершено виконує ці романси, його надзвичайно шанувала Ія Сергіївна Царевич і намагалась якомога частіше запрошувати на концерти, у яких звучали камерна вокальна музика композитора. Відтворюючи образно-драматургічну концепцію циклу солоспівів, виконавці підкреслили задушевність, розпач, сум, внутрішню багатозначність кожної із п'яти мініатюр. Висока професійна майстерність і натхненність виконання В. Буймистера та А. Кутасевича розкрили слухачам неповторність композиторського обдарування Б. Лятошинського.

П'ять прелюдій, тв. 44, найкращі фортепіанні твори композитора, виконав А. Кутасевич, інтерпретувавши їх як одне полотно, в якому набули вираження симфонізм мислення автора, численні оркестрові ефекти. Виконавцю завдяки своїй майстерності вдалося відтворити тембри де-

рев'яних духових, а в акомпанементі – акорди струнних та фігурації арфи; у драматичній музиці відчувались потужні оркестрові *tutti* з «плакатними» лініями мідних духових і широким арсеналом ударних.

П'ять прелюдій, тв. 44, належать до найкращих фортепіанних творів Б. Лятошинського. Перша п'єса циклу являє собою похмурий повільний марш. Переважання низького регістру інструмента, остинатний ритм та лапідарний мотив, який постійно повторюється, щоразу в іншій гармонізації, створюють відчуття погребальної ходи. Друга п'єса – пасторально-пейзажна замальовка. Яскрава діатонічна мелодія, наснажена українським пісенним мелосом і супроводжувана колоритними гармоніями акордів, вільно лине у височині. Її відтіняє інша, пентатонічна мелодія, яка ледве вирізняється на тлі хоральної фактури. Несподівані тональні зіставлення освіжають цю звукову ідилію. Третя п'єса становить різкий контраст до двох попередніх. Перед слухачем постає картина стрімкого лету. Швидкий темп, гучна звучність, тріольний пульсуючий ритм у несталому метрі та постійні зміни тональності створюють граничне драматичне напруження. На гребені кульмінації звучить тема з першої прелюдії, цього разу охоплюючи весь діапазон інструмента. Окрасою циклу є четверта п'єса – його лірична квінтесенція. Наспівна мелодія, інтонаційно споріднена з українськими народними піснями, розгортається на тлі широко розкиданих гармонічних фігурацій, опановуючи щоразу нові тональності та регістри і доповнюючись імітаційними підголосками. Завершальна, п'ята п'єса циклу складається з двох розділів. У першому розділі, як і на початку третьої прелюдії, панує динамічна стихія руху. Імпульсивній та ритмічно загостреній закличній першій темі відповідає наспівна друга. Темі звучать почергово в різних тональностях, ніби змагаючись одна з одною. У другому розділі проводиться перша тема другої прелюдії, яка цього разу звучить тріумфально, як гімн життю. Андрій Кутасевич був неперевершеним в інтерпретації композиторських образів, публіка, зворушена пронизливо-хвилюючим

психологізмом, заглибленістю в емоції і почуття людини не хотіла його відпускати, неодноразово визиваючи на біс.

На завершення виступу музиканти виконали кілька українських народних пісень в обробці Б. Лятошинського для голосу з фортепіано: «Ой не шуми, луже», тв. 33 № 6 (1941), «Якби мені не тиночки», тв. 33 № 14 (1941), «Ой там, за Дунаєм» (1934). Численні твори Б. Лятошинського в цьому жанрі є дорогоцінним внеском до скарбниці української музичної культури. До обробки народної пісні композитор ставився дуже відповідально та делікатно. Співак і піаніст прагнули досягти єдності слова та музики, наповнюючи звучання кожної нової строфи пісні новими емоційними відтінками. І задумливо-гужлива пісня «Ой не шуми, луже», і жартівлива «Якби мені не тиночки», і сповнена любові до рідного краю «Ой там, за Дунаєм» постали як самобутні музичні новели, образний світ яких динамічно розгортається в часі. Однією з найвищих вершин композитора в цьому жанрі є обробка ліричної пісні «Ой у полі тихий вітер віє», поетичний дух якої музиканти відтворили з особливим натхненням і трепетом.

На «біс» прозвучала ще одна пісня в опрацюванні майстра – «Ой у полі тихий вітер віє» (1934), яка полонила слухачів чарівністю гармонії і мелодії самобутніх зразків українського фольклору в поєднанні з віртуозними елементами класики.

Завдяки вдало дібраному репертуару і блискучому виразному виконанню, цей камерний вечір у колі значної кількості поціновувачів високого мистецтва залишив глибоке враження, багато з них чи не вперше для себе відкрили музику Б. Лятошинського. Серед запрошених були: Генеральний секретар Міжнародної музичної Ради, дорадчого органу ЮНЕСКО Сілія Фішер, єпископ УГКЦ у Франції, Швейцарії та країнах Бенілюксу Борис Гудзяк, єпископ УГКЦ у Великобританії Гліб Лончина, ректор УКУ Богдан Прах, французький композитор Жан Аві, колишній міністр Франції Ліонель Столярю, голова французького товариства «Друзі Вагнера» Мішель Фіанг, журналістка тижневика «Східна Європа» Ізабель Шанель, французька композиторка мадам Оба. Твор-

чість українського Генія Бориса Лятошинського стала для них справжнім відкриттям.

Твори Б. Лятошинським слухали й французькі шанувальники концертної програми «Полуденний концерт», яка діє вже протягом 50 років у Сорбонні. Упорядник і натхненник цих концертів – директор Дослідницького музикознавчого інституту університету Сорбонна, доктор музикознавства Жан-Пер Бартолі, який на запрошення ректора В. І. Рожка брав участь у святкуванні століття НМАУ ім. П. І. Чайковського. 4 квітня 2014 року за сприяння Культурно-інформаційного центру молодий український піаніст Роман Лопатинський уперше брав участь у цьому престижному французькому проєкті. Талановитий піаніст зібрав в університетському залі майже 200 слухачів, він зіграв Сюїту для фортепіано пам'яті Т. Шевченка, тв. 38. Про творчість Б. Лятошинського розповів професор Ж.-П. Бартолі, наголосивши, що з творами цього талановитого, безкомпромісного, щирого і сміливого композитора, пов'язаний особливий період розвитку української музики, яка поступово відкривається світові у всій своїй оригінальності, самотності і яскравості. Ж.-П. Бартолі зазначив, що його учні Іван Карабиць, Валентин Сильвестров, музика яких також звучала в цьому концерті, втілювали у своїй творчості настанови великого Вчителя.

Інший проєкт, який не можна обійти увагою, це перший Міжнародний фортепіанний конкурс «Резонанси». Він відбувався у червні 2014 року в Культурно-інформаційному центрі з метою популяризації та промоції української музичної фортепіанної спадщини. Згідно з концепцією конкурсу, для учасників усіх вікових і професійних категорій твір українського композитора був обов'язковим у 15-ти номінаціях конкурсу. Деякі учасники обрали фортепіанні твори Б. Лятошинського. Цей конкурс мав схвальні відгуки у французькій та українській пресі: у газеті «День» (24 липня, 2014), французьких газетах «Europe Orient» (липень, 2014), «Saisons de culture» (вересень, 2014), у журналі «Музика» (грудень, 2014). Інформацію про конкурс уміщено і на сайті Посольства України у Франції. Ж.-П. Бартолі, великий друг НМАУ ім. П. І. Чайковського був у

складі Почесного журі цього конкурсу. Сайт Конкурсу: – www.resonances-international.com.

Інша визначна подія, яка відбулася у тісній співпраці з Культурно-інформаційним центром, – це перший Конкурс-фестиваль пам'яті Б. Лятошинського, що відбувся 4, 6, 14 квітня 2014 року в Парижі. Його організатор і художній директор – колишній випускник Інституту музики імені Р. М. Глієра, сучасний піаніст Дмитро Чесноков, який нині живе у Франції й активно пропагує твори українського композитора. Очоловав журі конкурсу Ніколя Бакрі, відомий сучасний французький композитор, серед членів журі – Гійом Конессон, популярний сучасний композитор, який пише твори для провідних європейських та американських оркестрів (Philadelphia Orchestra, BBC Symphony Orchestra, National Symphony Orchestra, Cincinnati Symphony Orchestra, Houston Symphony Orchestra, Orchestre Philharmonique de Montpelli, Orchestre National de France, Royal Scottish National Orchestra). В інтерв'ю французькому виданню він визнав, що українські твори, які прозвучали на цьому конкурсі, стали для нього і для членів журі відкриттям, що вони є відображенням високого європейського рівня української академічної музики, яскрава палітра якої поступово відкривається французьким шанувальникам музичного мистецтва. Габріель Горог, авторитетний французький музикознавець і піаніст, постійний учасник теле- і радіопередач, і Дмитро Суховієнко, український піаніст, художній директор концертних програм Європейського Парламенту, також були у складі журі. Конкурс відбувався під патронатом канадського піаніста-віртуоза і композитора Марк-Андре Амелена. Конкурсант з Італії Сальваторе Склафани (23 роки) став переможцем конкурсу в номінації найкращого українського твору, виконавши шевченківську Сюїту Б. Лятошинського, а український піаніст Артур Нікулін здобув особливу нагороду за виконання Сонатини І. Карабиця.

Окрім цього, багато разів в КІЦ, на міжнародному фестивалі в місті Ля Ферте Бернар, у старовинних французьких соборах, лунали для французьких слухачів твори українських композиторів, зокрема українські народні пісні в обробці

Б. Лятошинського: «Вчора була суботонька», «А у тих багачок», «Ой маю я чорні брови», «Зашуміла ліщинонька», «Ой у полі тихий вітер віє» у виконанні Оксани Казанцевої-Кабки (сопрано) та Ігоря Савчука (фортепіано), який є послідовним дослідником, шанувальником і популяризатором творчості українського Майстра.

Значною подією став концерт до 100-ліття НМАУ ім. П. І. Чайковського для дипломатичного корпусу, акредитованого в Парижі. У ньому взяли участь ректор НМАУ народний артист, академік НАМУ Володимир Рожок, заслужена артистка України, солістка Національної опери Зоя Рожок і народна артистка України, професор кафедри фортепіано НМАУ Людмила Марцевич. Відбувся й авторський концерт Героя України Мирослава Скорика, на якому була присутня відома французка піаністка Клара Монюшко, онука композитора Стіслава Монюшка, а також концерт, присвячений творчості родини Губаренків і Валентину Сильвестрову, який представляла доктор мистецтвознавства, член-кореспондент Академії мистецтв України Марина Черкашина-Губаренко, концерти Харківського університету мистецтв за участю його ректора народної артистки України Тетяни Веркіної і композитора, народного артиста України Володимира Птушкіна, концерт композиторів Криму напередодні його окупації за участю кримськотатарського композитора Мерзіє Халітової і голови Спілки композиторів Криму Катерини Троценко. На цих заходах були присутні співробітники дипломатичних місій, акредитованих у Франції, Постійних представництв різних країн-членів ЮНЕСКО, французькі шанувальники високого мистецтва, журналісти, українська громада.

Окремо слід відзначити особливий внесок у програму «Золотих сторінок української музики» Олександра Козаренка, композитора, піаніста, доктора мистецтвознавства, заслуженого діяча мистецтв України. Його концерт став справжнім відкриттям для французької публіки, яка вперше почувала твори Василя Барвінського, Станіслава Людкевича, Левка Ревуцького, Миколи Колеси, Анатолія Кос-Анатольського у неперевершеному виконанні Метра. М. Копиця роз-

повіла слухачам про творчість цих композиторів, долі, сповнені трагізму, але насичені високою духовністю.

Безцінна творча спадщина видатних українських композиторів становить славу України, її промоція розкриває перед світовим товариством велич нашої нації, а високе мистецтво є нашим брендом, який привертає увагу до нашої країни, переконує світову спільноту у щирості і правомірності прагнень створити потужну державу в межах сталих історичних кордонів.

Фото після концерту у музичній залі Культурно-інформаційного центру: Кирило Карабиць, Валерій Буймистер, Люба Аві, Жан Аві, Наталія Набокова, Андрій Кутасевич.

Фото після концерту у музичній залі Культурно-інформаційного центру: Ольга Голинська, головний редактор журналу «Музика», Сілія Фішер, Генеральний секретар Міжнародної музичної Ради, дорадчого органу ЮНЕСКО, Олег Яценківський, директор Культурно-інформаційного центру Посольства України у Франції, Гліб Лончина, єпископ УГКЦ у Великобританії, Борис Гудзяк, єпископ УГКЦ у Франції, Швейцарії та країнах Бенілюксу, Валерій Буймістер, Маріанна Копиця, Андрій Кутасевич.

LES SAISONS UKRAINIENNES A PARIS
Les pages d'or de la musique ukrainienne

Sous le haut patronage de son Excellence Ambassadeur d'Ukraine en France
Oleksandr KUPCHYSHYN

Le Centre culturel et d'information de l'Ambassade d'Ukraine en France
a le plaisir de vous inviter au

CONCERT
de musique classique consacré

22, avenue de Messine,
Paris 8ème

Vendredi 10 mai
2013
à 19.00

à Boris Liatochinski

Valeriy BUYMISTER
soliste de la Philharmonie Nationale, artiste du peuple d'Ukraine

Andrii KUTASEVYTCH
pianiste, lauréat des concours internationaux

Mariana KOPYTSIA-KARABITS
docteur en musicologie, professeur de l'Académie Nationale de Musique R. Tchaïkovski

Centre culturel et d'information de l'Ambassade d'Ukraine
Tél: 01.43.59.03.53

Афіша концерту.
Дизайн С. Р. Ніколаєва, НМАУ ім. П. І. Чайковського.

Список використаних літератури і джерел

1. Белза І. Лятошинський Б. Н. / І. Белза. К. : Мистецтво, 1947. – 61 с.
2. Борис Лятошинський. Воспоминания, письма, материалы: кн. II [сост. Л. Грисенко, Н. Матусевич]. – К. : Музична Україна, 1985. – 216 с.
3. Гомон Т. В. Творчість Бориса Лятошинського 10-х років ХХ століття в аспекті формування українського модерністського мистецтва / Т.В. Гомон // Культура і сучасність : альманах. – К. : Міленіум, 2010. – С. 178–184.
4. Кутасевич Андрій. Портрет. 3/07/2013 <http://1tvs.com.ua/ua/works/page/11/>
5. Козаренко О. В. Феномен української національної музичної мови / О. В. Козаренко. – Львів, 2000. – 286 с.
6. Копиця М. Д. Б. Лятошинський // Борис Лятошинський. Епістолярна спадщина: у 2 т. – Т. 1: Борис Лятошинський – Рейнгольд Гліер. Листи (1914–1956) / упоряд., вступ. ст. М. Копиці. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2002. – С. 5–26
7. Марценківська О. Ладогармонічна система у фортепіанній творчості Б. Лятошинського (до проблеми традицій та новаторства) / О. Марценківська // Українське музикознавство : науково-методичний збірник. – К., 2010. – Вип. 36. – С. 27–38.
8. Музичний світ Бориса Лятошинського : зб. матеріалів / ред.упор. М. Копиця. – Київ:Центрмузінформ,1995. – 151 с.
9. Рижова О. О. Український символізм та фортепіанна спадщина Б. Лятошинського : дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 – 2006. Електронний ресурс: <http://www.lib.uu.ru.net/diss/cont/337713.htm>
10. Ожеван М. А., Кучмій О. П. Культурна дипломатія // Українська дипломатична енциклопедія: у 2-х т. / редкол.: Л. В. Губерський (голова) та ін. – К. : Знання України, 2004. – Т. 1. – С. 380–381.
11. Царевич І. Камерно-інструментальні ансамблі Б. Лятошинського, створені у 20-х роках / І. Царевич // Українське музикознавство. – К. : Музична Україна, 1972. – Вип. 7. – С. 103–118.
12. Царевич І. Перший твір (до 90-річчя Б. М. Лятошинського) / І. Царевич // Музика. – К., 1985. – № 1. – С. 5–7.

13. Baker R. The United Kingdom: Foreign Cultural Policy / <http://www.britishcouncil>.

14. Cerny P. Une politique de grandeur. – Paris : Flammarion, 1986. – 286 p.

15. Murville M. C. par Roche F. et Pinau B. Histoires de diplomatie culturelle des origines à 1995. La Documentation Française, 1995. – 295 p.

16. Schneider C. P. Diplomacy that works: «best practices» in cultural diplomacy / <http://www.culturalpolicy.org>.

References

1. Belza I. Lyatoshyns'kyi B. N. [Lyatoshynsky B. N.] / I. Belza. K. : Mystetstvo, 1947. – 61 s.

2. Boris Lyatoshynskiy. Vospominaniya, pisma, materialy: kn. II [Memories, letters, materials: Volume II] [sost. L. Grisenko, N. Matusevich]. K. : Muzichna Ukraïna. 1985. – 216 s.

3. Homon T. V. Tvorchist' Borysa Lyatoshyns'koho 10-kyh rokiv XX stolittya v aspekti formuvannya ukrayins'koho modernists'koho mystetstva [Boris Lyatoshynsky's creativity of the 10th years of the twentieth century in the aspect of the formation of Ukrainian modernist art] / T. V. Homon // Kul'tura i suchasnist': al'manakh. Vyp. 1– K. : Milenium, 2010. – С. 178–184.

4. Kozarenko O. V. Fenomen ukrayins'koyi natsional'noyi muzychnoyi movy [The phenomenon of the Ukrainian national musical language] / O. V. Kozarenko. – L'viv, 2000. – 286 s.

5. Kopytsya M. B. Lyatoshyns'kyi. Epistolyarna spadshchyna [B. Lyatoshynsky. Epistolary heritage] / M. Kopytsya. – v 2-kyh tomakh. – T.1. – Kyiv, 2002.

6. Kutasevych Andriy. Portret. [Portrait] 3/07/2013 <http://1tvs.com.ua/works/page/11/>

7. Martsenkivs'ka O. Ladoharmonicna systema u fortepianni tvorchosti B. Lyatoshyns'koho (do problemy tradytsiy ta novatorstva) [Ladaharmonic system in the piano creativity of B. Lyatoshynsky (to the problem of tradition and innovation)] / O. Martsenkivs'ka // Ukrayins'ke muzykoznavstvo : naukovo-metodychnyy zbirnyk. – K., 2010. – Vyp. 36. – S. 27–38.

8. Muzychnyy svit Borysa Lyatoshyns'koho [Musical world of Boris Lyatoshynsky] : zb. materialiv / red. upor. M. Kopytsya. – Kyiv: Tsertrmuzinform, 1995. – 151 s.

9. Ryzhova O. O. Ukrayins'kyy symvolizm ta fortepianna spadshchyna B. Lyatoshyns'koho [Ukrainian Symbolism and Piano Heritage of Boris Lyatoshynsky]: Dys. ... kand. mystetstvoznavstva: 17.00.03 – 2006. Elektronnyy resurs: <http://www.lib.uaru.net/diss/cont/337713.htm>

10. Ozhevan M. A., Kuchmiy O. P. Kul'turna dyplomatiya [Cultural diplomacy] // Ukrayins'ka dyplomatychna entsyklopediya : U 2-kh t. / Redkol.: L. V. Hubers'kyi (holova) ta in. – K.: Znannya Ukrainy, 2004. – T. 1. – S. 380–381.

11. Tsarevych I. Kamerno-instrumental'ni ansambli B. Lyatoshyns'koho, stvoreni u 20-kh rokakh [Chamber-instrumental ensembles of B. Lyatoshynsky created in the 20's] / I. Tsarevych // Ukrayins'ke muzykoznavstvo. – K. : Muzychna Ukrainy, 1972. – Vyp. 7. – S. 103–118.

12. Tsarevych I. Pershyy tvir (do 90-richchya B. M. Lyatoshyns'koho) [The first work (to the 90th anniversary of Boris M. Lyatoshynsky)] / I. Tsarevych // Muzyka. – K., 1985. – № 1. – S. 5–7.

13. Baker R. The United Kingdom: Foreign Cultural Policy / <http://www.britishcouncil>.

14. Schneider C. P. Diplomacy that works: «best practices» in cultural diplomacy / <http://www.culturalpolicy.org>.

15. Cerny P. Une politique de grandeur. – Paris: Flammarion, 1986. – 286 p.

16. Murville M. C. par Roche F. et Piniau B. Histoires de diplomatie culturelle des origines à 1995. La Documentation Francaise, 1995. – 295 p.

Наталія Набокова. Борис Лятошинський в проектах Культурно-інформаційного центру Посольства України в Франції. В статті розглядається знаменательне подія в рамках культурної програми «Золоті сторінки української музики», яку ініціював директор Культурно-інформаційного центру Посольства України в Франції Олег Яценковський. Вона описує камерний концерт, який відбувся в Парижі 10 травня 2013 року в Культурно-інформаційному центрі Посольства України.

Концерт был посвящен прославленному композитору Борису Лятошинскому, классику украинской музыки XX века. Его величественная фигура считается главной в современной украинской музыке, и он справедливо входит в созвездие выдающихся симфонистов XX века, его произведения постепенно становятся элитной европейской классикой. Вокальные и фортепьянные произведения прозвучали в исполнении народного артиста Украины, профессора Национальной музыкальной академии Украины им. Чайковского Валерия Буймистера (баритон) и лауреата международных конкурсов, кандидата искусствоведения, доцента Национальной музыкальной академии имени Чайковского Андрея Кутасевича (фортепиано). Основные вехи жизненного и творческого пути композитора были охарактеризованы Марианной Копица-Карабиц – профессором НМАУ им. Чайковского. В своем философско-творческом видении композитор опирался на парадигму времени как на метафизическую часть измерения Вечности. Ранний период Б. Лятошинского был представлен балладой для фортепиано, оп. 24 (1929), и двумя песнями на стихи Г. Гейне, оп. 5 (1922). В этих композициях мастер отразил характерное для первых десятилетий XX века модернистское композиторское направление. Творческая зрелость Б. Лятошинского связана с годами Второй мировой войны. В то время был окончательно сформирован оригинальный индивидуальный стиль музыканта, который сумел объединить инновационные и традиционные элементы музыкального языка в гармоничном синтезе. Этот период был представлен двумя циклами – Пять песен на стихи И. Франко, оп. 31 (1940) и Пять прелюдий для фортепиано, оп. 44 (1942–1943).

Ключевые слова: Культурно-информационный центр Посольства Украины во Франции, Борис Лятошинский, «Золотые страницы украинской музыки», романсы, прелюдии, стиль композитора, исполнители.

Nathalia Nabokova. Boris Lyatoshynsky in Projects of Cultural and Information Center of the Embassy of Ukraine in France. The article deals with the significant event in the frame of cultural program “Golden Pages of Ukrainian Music” initiated by Oleg Yatsenkivsky, Director of the Cultural and Information Center of the Ukrainian Embassy in France. It describes a chamber concert which took place in Paris on May 10, 2013 at the Cultural and Information Center of the Embassy of Ukraine. It was devoted to the works of Boris Lyatoshynsky, classic of Ukrainian music of the 20th century. His majestic figure is considered to be the number one in contemporary Ukrainian music and he is rightly

regarded as one of the most prominent symphonists of the 20th century, his works gradually become elite European classics. The compositions were performed by Valery Buymester (baritone), People's Artist of Ukraine, professor at Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine and Andriy Kutasevich (piano), laureate of international competitions, candidate of Art Criticism and associate professor at Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine. The main milestones of the life and creative path of the composer were characterized by Mariana Kopytsa-Karabits, doctor in Art History and Criticism, professor at Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine. In his composer-philosophical work he refers to the paradigm of time as a metaphysical part of Eternity. The early period of B. Lyatoshynsky's work was represented by a Ballad for piano, Op. 24 (1929), and Two Songs on the poems of G. Heine, Op. 5 (1922). In these compositions the master has reflected the characteristic of the first decades of the XX century. The creative maturity of B. Lyatoshynsky is connected with the years of the Second World War. At that time, the original individual style of the artist has been finally formed, because he had managed to combine the innovative and traditional elements of the musical language in harmonious synthesis. This period was presented by two cycles – Five Songs on the I. Franko's words, Op. 31 (1940) and Five Preludes for the piano, Op. 44 (1942–1943).

Keywords: Cultural and Information Center of the Embassy of Ukraine in France, Boris Lyatoshinsky, “Golden Pages of Ukrainian Music”, romances, preludes, composer's style, performers.